

Geen ansichtkaart

Bruusk neemt het Zuiderzeemuseum afstand van zijn cultuurhistorische achtergrond. Folklore eruit, actuele beeldende kunst en Dutch Design erin. Hoe succesvol is die ommezwaai? » Chris Reinewald

Eens ging de zee hier tekeer/ Maar die tijd komt niet weer/ Zuiderzee heet nu IJsselmeer/ 'n tractor gaat er nu greppels graven/ 'k Zie tot de horizon geen schepen meer.'

Behalve dan de boot die bezoekers vanaf station Enkhuizen naar het openluchtdeel van het Zuiderzeemuseum vaart. Een kort maar opwindend boottochtje. Dat er sinds de komst van directeur Erik Schilp in 2006 wat veranderd is, blijkt al bij het insteken van het museumhaventje. Op de landtong bouwde kunstenaar Joep van Lieshout *Huize Organus*, een geel huisje in de vorm van een maagdkanaal. Later verrijzen er meer paviljoens, zelfs eenje van Daniel Libeskind's befaamde architectenbureau.

Het nederzettinkje met Zuiderzeehuisjes wordt niet meer louter bevolkt door nurkse Urker nettenboeters of palingrokers die spelen of ze nog 'van voor de polder' zijn. Op het bleekveldje vinden nu ook koddige theatervoorstellingen plaats. De Finse Anu Tuominen richtte een huisje in met een brave installatie met terreinvondsten en depotstukken. Ook het Zuiderzeemuseum zucht namelijk onder overvolle depots. Alleen al 40.000 Delfts blauwe tegeltjes. Toch airbrushte Hugo Kaagman een visventershuisje van boven tot onder vol met Delfts blauwe graffitisjablonen, bijna dezelfde als op vliegveld Schiphol.

Studio Job bouwde met bronzen en palissanderhouten objecten een quasihistorisch interieur: *Farm*. Zuiderzee-soberheid met Shakers-minimalisme. In 2009 volgt nog een fris, kinderboekachtig tegelta-bleau. Minder oppervlakkig en stereotiep

interpreteren Scholten & Baijings lokale tradities. Zo vlechten ze tafelobjecten uit wilgenteen.

Het format van het nieuwe Zuiderzeemuseum is slim bedacht, mediagenieke namen trekken de aandacht. De switch van cultuurhistorisch erfgoed naar kunst en design is wel ten koste gegaan van de nodige heilige huisjes en conservatoren. Maar daartegenover staat dat de in de winter vaak lage bezoekersaantallen zijn gestegen: van 185.000 tot 265.000. Voor 2009 geldt 500.000 als target.

Vooralsnog blijft het museumaanbod te veel

aan het oppervlak dobberen, uitzonderingen daargelaten. Verrassend is de spannende installatie van Zoro Feigl, die werd gerealiseerd in samenwerking met het Amsterdamse kunstenaarscollectief W139. Oude scheepstouwen geselden de grond, be-

licht door een vuurtoren, bestaand uit een verticaal ronddraaiend scheepje. Geen illustratie van Zuiderzee-tradities zoals bij de meeste designprojecten, maar een wa-achtig dramatische interpretatie van het le-

ven op zee, gemaakt uit depotstukken.

Het museum heeft de installatie inmiddels gekocht. Croon Davidovich, een Amsterdams advocatenkantoor met erfgoedinstellingen als cliëntèle, kreeg in dezelfde tijd een verzameling klassieke Zuiderzee-schilderkunst in bruikleen.

Met dit soort ingrepen wil Schilp voorkomen dat het museum 'een platte ansichtkaart' wordt. 'Cultuur is een constant proces van verandering', vindt hij. 'We kijken altijd vanuit het heden naar het verleden. Het ensceneren van geschiedenis met

huisjes uit verschillende Zuiderzee-gemeentes

— die oorspronkelijk nooit bij elkaar stonden

— is onmogelijk. Nostalgie heeft geen

plek meer in het museum. Van klederd-
drachten straalt de oubolligheid af, maar níet wan-

neer modeontwerpers als Alexander van Slobbe, Viktor & Rolf of Fran-

cisco van Benthem erop reageren. Waardes verlies je niet, waardes veranderen. Juist een museum moet zich hierbij niet neutraal opstellen.'

Schilps ambitie is beloond. Begin juni

kondigde ING bij de heropening aan het museum als hoofdsponsor te ondersteunen; zelfs met terugwerkende kracht tot 1 april. Gastcurator Annabelle Birnie, hoofd ING Art en Management, maakte een inzichtelijk gidsje over kunst verzamelen voor particulieren, horend bij 'Mijn kunst', een expositie met uiteenlopende topstukken uit privécollecties. In filmpjes vertellen verzamelaars over hun passie en hun collectie, waarvan schenkingen hopelijk ooit de musea zullen verrijken.

Maar wat op papier en film klopt, mislukt jammerlijk in de lage, benauwde kamertjes waar het 'eerbetoon aan de passie van de particulier' hangt. Een abstract doek van Poliakov naast een 19de-eeuws maanlichtsfeerschilderij valt met enig postmodern idealisme nog te rijmen. Maar de sereniteit van Ad Dekkers en andere constructivisten draai je geheid de nek om als je deze in een smalle, doodlopende gang propt. Intense, kamerbrede doeken van Zandvliet en Dumas, verzamelaarslievelingen, zijn met vier spotjes tuttig belicht en zo gevaarloos gedomesticeerd. De sympathieke expositie lijkt daardoor nog het meest op een uitstekend gesorteerde kijkdag in een beter veilinghuis. ■

Mijn kunst

T/m 2 november in Zuiderzeemuseum, Enkhuizen, installaties in het buitenmuseum zijn t/m 27 oktober te zien
Info: 0228-351111 of
www.zuiderzeemuseum.nl

